

کاریکاتور‌ریست مشهور افغانستان:

تاریخ افغانستان را با کاریکاتور به تصویر می‌کشیم

کاریکاتور‌ریست افغانستانی با بیان اینکه علاقه دارد تاریخ افغانستان را با کاریکاتور به تصویر بکشد، گفت: کاریکاتور اخیر من در مورد گلبدین حکمتیار بسیار جنجال‌برانگیز شد.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری فارس، کاریکاتور به علت تاثیر عمیقی که بر اذهان عامه می‌گذارد، در رسانه‌های جهان جایگاه ویژه‌ای دارد اما در افغانستان این هنر هنوز جانیافته است.

اگر چه آمار تازه‌ای از شمار دقیق مطبوعات چاپی در افغانستان وجود ندارد اما به تناسب شمار روزنامه‌ها و مجلات در این کشور، هنوز نقش و جایگاه کاریکاتور اندک و ناچیز است.

تعداد کمی از این نشریه‌ها کاریکاتور چاپ می‌کنند، آنهم با موضوعات اجتماعی که کمتر برای گرداننده‌های آن دردسرساز است.

در افغانستان بیشتر کاریکاتور‌ریست‌ها ترجیح می‌دهند برای پخش کاریکاتورهای خود از وبلاگ‌ها و شبکه‌های اجتماعی استفاده کنند، آنهم با نام‌های مستعار.

«عتیق‌الله شاهد» یکی از کاریکاتور‌ریست‌های مشهور افغانستان است که فضای مجازی را برای انتشار آثار خود انتخاب کرده است. وی بر این باور است که در جامعه کنونی افغانستان که مردم از بی سوادی رنج می‌برند، کاریکاتور بهترین وسیله انتقال پیام است.

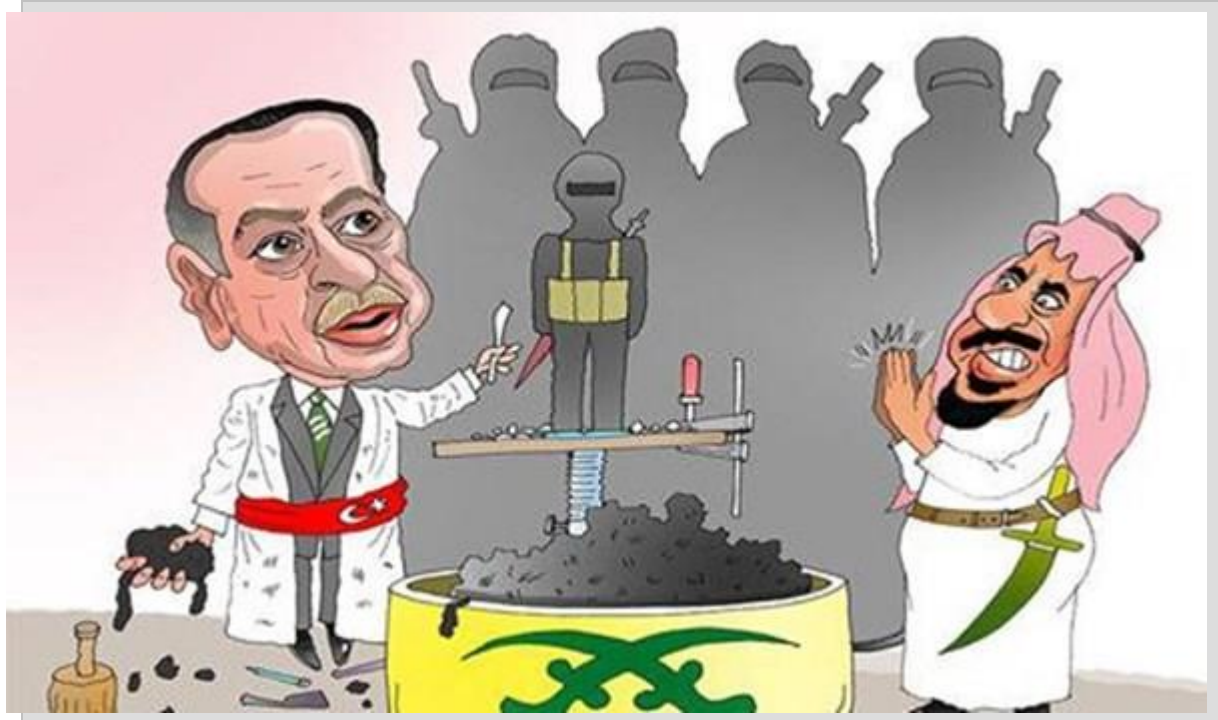
شاهد در گفت‌وگو با خبرنگار سایت افغانستان خبرگزاری فارس، از سختی‌های کار خود سخن گفت و اینکه بارها به علت کشیدن یک کاریکاتور مورد تهدید قرار گرفته است.

این کاریکاتور‌ریست افغانستانی هدف خود از روی آوردن به این هنر را خدمت به مردم و وطن خود عنوان کرد و گفت: امیدوارم روزی بتوانم تاریخ افغانستان را در قالب کاریکاتور به تصویر بکشم.

وی به مسئولان وزرات اطلاعات و فرهنگ افغانستان پیشنهاد کرد تا دوره‌های آموزشی را برای علاقه‌مندان به این هنر برگزار کنند و بدین ترتیب زمینه حضور کاریکاتور‌ریست‌های با استعداد کشورشان را در مسابقات بین‌المللی فراهم کنند.

شاهد در پایان از آشنایی خود با کاریکاتور‌ریست‌های ایرانی سخن گفت و گفت که آن‌ها بیشتر تشویق شده و کمتر مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرند.

***** متن کامل این گفتگو به شرح ذیل است *****

فارس: کاریکاتور به چه معناست؟

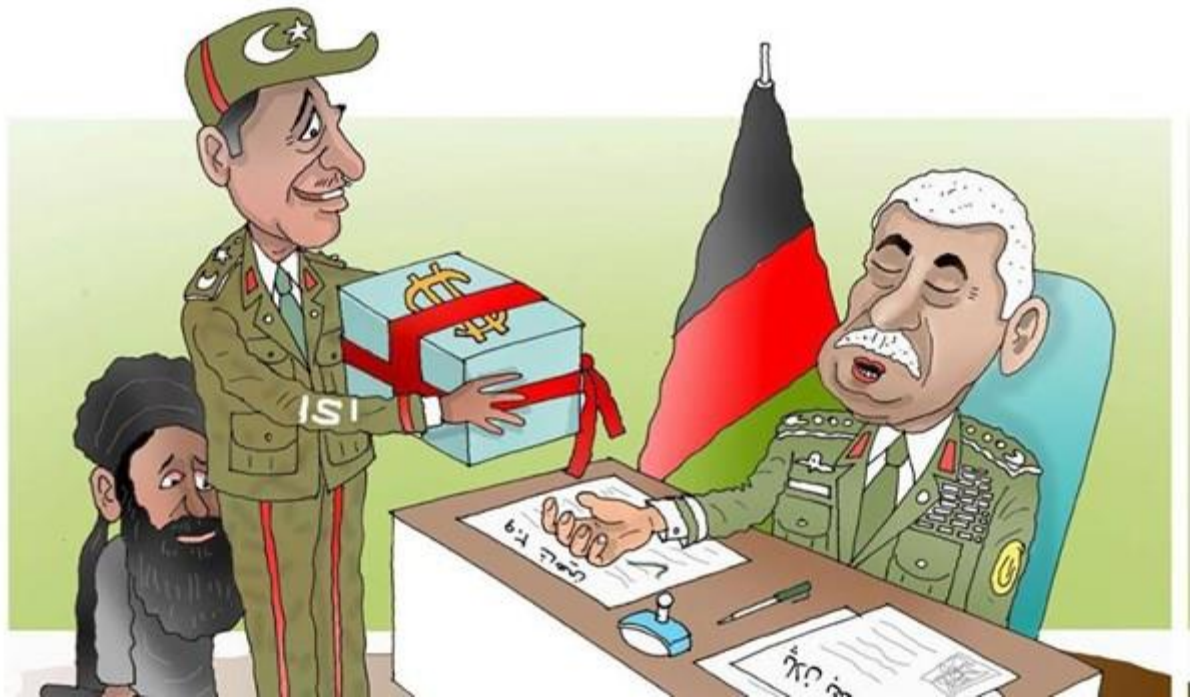
شاهد: کاریکاتور تصویر خنده‌آور و اغراق‌آمیزی است که چهره افراد و اشخاص و یا اشیاء را به شکل اغراق‌آمیز و مبالغه‌ترسیم می‌کند؛ اغراق و مبالغه بودن آن به معنی توهین به فردی نیست و صرفاً جنبه شوخی دارد.

فارس: با این حساب تعریف شخصی خود شما از کاریکاتور چیست؟

شاهد: تعریف من از کاریکاتور ترسیم مفاهیم در تصویر و تصویر در مفاهیم است و یا هنر آرایه تصاویر اشخاص و یا اشیایی که در آن صفات و خصوصیات بارز فرد و یا شیء مورد نظر به نحوی اغراق‌آمیز و غیر طبیعی به تصویر کشیده شود.

فارس: چی شد که شما کلام را کوتاه کردید و کاریکاتوریست شدید؟

شاهد: شما بهتر میدانید که در جامعه ما بخصوص در مناطق دورافتاده مردم از نعمت سواد بی‌بهره هستند و بدین ترتیب کاریکاتور بهترین وسیله انتقال پیام می‌باشد.

فارس: اولین کاریکاتوری که کشیدید به یاد می‌آوردید؟ این تصویر را در چند سالگی کشیدید؟

شاهد: اولین کاریکاتور را بر اثر تشویق دوستانم که می‌دانستم من گاهی اوقات نقاشی می‌کنم کشیدم؛ تظاهرات سازمان داده شده بود و من تصویر را به شکل بزرگ رسم و آن در تجمعات انتقال می‌دادیم که بر اثر تشویق دوستانم کارم در رسانه‌ها از سال 1981 آغاز شد.

فارس: از نظر شما برای تحلیل یک سوژه به روز سیاسی و یا اجتماعی، یک کاریکاتوریست بیش تر باید قلم رنجه کند یا یک مقاله نویس؟

شاهد: همانطور که قبلاً گفتم کاریکاتور بهترین وسیله انتقال پیام است و مردم بی‌سواد حداقل از طریق کاریکاتور می‌توانند به اندازه فهمشان پیام آن را بفهمند.

فارس: آیا کاریکاتوریست‌ها جزو اقلیت ثروتمند جامعه محسوب می‌شوند؟

شاهد: این سوال شما چند روز مرا به فکر انداخت و همین اکنون هر قدر تلاش کردم جواب خوب بنویسم نتوانستم از حال کاریکاتوریست مانند خود به شما چیزی بگویم چون خود را جزو پایین‌ترین قشر جامعه یافتم و اگر منظور شما از لحظ خلق آثاری که بجا خواهد ماند باشد بلی باشم موافقم.

فارس: تا حالا و در طول کار کردن‌تان آیا شکایت هم داشته‌اید؟ آیا مقامات دولت وحدت ملی تاکنون به دلیل کاریکاتورهای شما تهدیدتان کرده‌اند؟

شاهد: به طور مستقیم از طرف ارگان‌های دولتی مورد تهدید قرار نگرفته‌ام ولی از طرف اشخاص، افراد و گروه‌های داخل کشور تهدید شده‌ام و با ارسال نامه و ایمیل به من اخطار داده شده است.

متأسفانه هرگاه از یک گروه انتقاد شود طرف مقابلشان خوشحال و طرفدارانشان عصبی و ناراحت می‌شوند و الفاظ رکیکی خطاب به من به کار می‌برند؛ بخصوص کاریکاتور اخیر من در مورد گلبدین حکمتیار بسیار جنجال‌برانگیز شد و بیشترین پیام‌های منفی و تهدید آمیز را چه در زیر کامنت‌ها و چه از طریق مسنجر دریافت کردم.

فارس: آیا کاریکاتور در جامعه امروز افغانستان جا گرفته است؟ در مورد سابقه کاریکاتور در افغانستان چیزی می‌دانید؟

شاهد: کاریکاتور متاسفانه در جامعه ما جای خوبی ندارد؛ همانطور که پیش‌تر هم گفتیم گروه‌های مختلف با سطح سواد پایین گاهی برداشت نادرستی از کاریکاتور پیدا می‌کنند و اعتراضاتشان بلند میشود. رسانه‌های داخل افغانستان نیز هر کدام مربوط به یک گروه است و نمی‌خواهند برای خودشان دردسر ایجاد کنند.

فارس: در کارتون و انیمیشن چه هدفی دارید و چه چیز را باعث موفقیت خودتان در این رشته می‌دانید؟

شاهد: هدف من نخست خدمت داوطلبانه به مردم و وطن می‌باشد؛ در ضمن می‌توانم بگویم که تاریخ نوشتاری و تصویری است و من آرزو دارم تا زمانی که توان دارم تاریخ و وقایع روز وطن را به شکل تصویر درآورم. در زمینه انیمیشن تاکنون فعالیت نداشته‌ام.

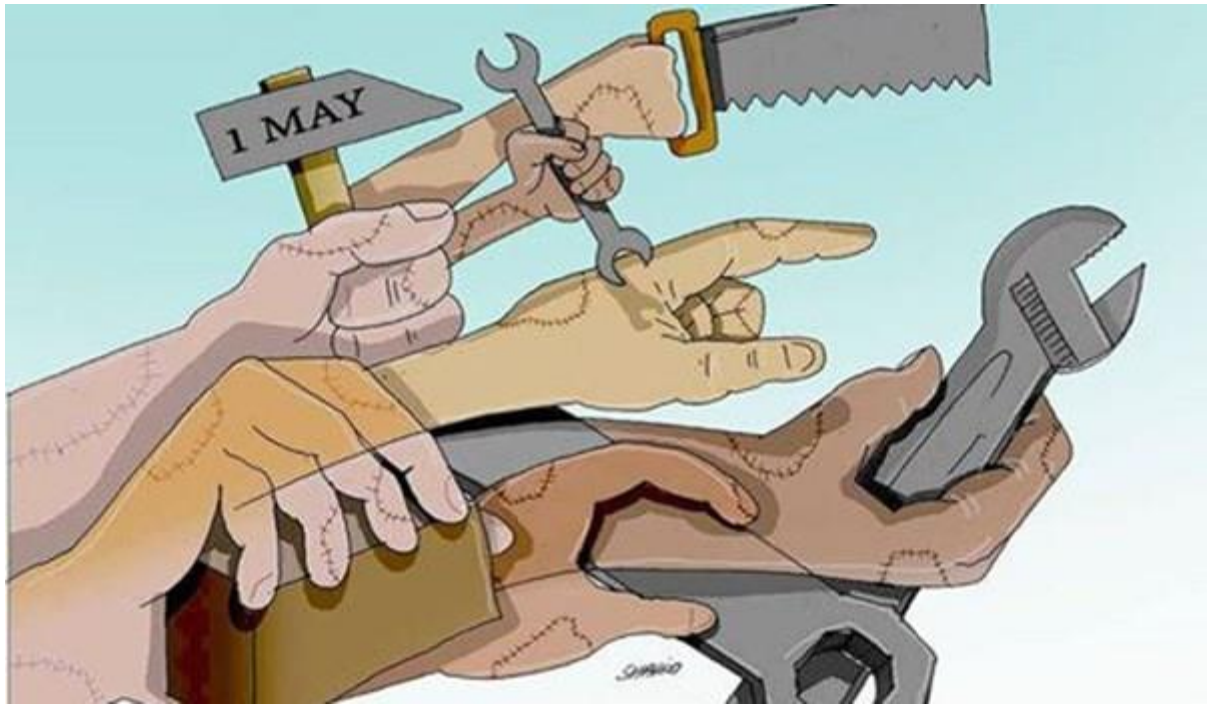
فارس: چه توصیه ای برای علاقه مندان به کاریکاتور و انیمیشن در افغانستان دارید؟

شاهد: خوب می‌دانیم که شرایط بد جنگی و اقتصادی دامنگیر مردم ما شده است و در چنین شرایط علاقه مندی به چنین هنر کمتر می‌باشد چون مراجع انتشار وجود ندارد. حتی اگر هم باشد کاریکاتوریست باید طرح دلخواه نشریه را آماده سازد که سبب آزار نشود.

به مسوولین امور وزارت اطلاعات و فرهنگ پیشنهاد می‌کنم تا دوره‌های آموزشی رایگان را برای علاقه مندان این هنر و رشد و تشویق روزنامه و رسانه‌های مختلف برگزار کنند.

ضمناً باید مسابقات بین المللی را راه اندازی نمایند تا علاقه‌مندان با کارهای کاریکاتوریست‌های بیرونی آشنا شوند.

همچنان اداره‌های مربوط آثار کارآموزان را بخاطر تشویقشان در مسابقات بین المللی ارسال کنند و این خود یک تشویق برای رشد این هنر خواهد بود تا نوآموز بیشتر کار کند.

فارس: چگونه به ایده‌های اولیه کاریکاتورهایتان می‌رسید؟

شاهد: ایده‌های اولیه را از طریق اخبار رسانه‌های چاپی و تصویری و گاهی از محیط اطرافم بدست می‌آورم و بیشترین آن را از اخبار می‌گیرم.

فارس: چرا در اغلب موارد از چهره‌های مشهور به عنوان سوژه استفاده می‌کنید؟

شاهد: چون چهره‌های مشهور قابل شناخت هستند و هرگاه کمی و کاستی توسط آن‌ها صورت بگیرد قابل شناخت می‌باشد.

مطلب مهم‌تر اینکه چون چهره‌های مشهور اغلب در راس کار هستند بنابراین کاریکاتور آن‌ها رسم می‌شوند حتما در اکثر کشورهای جهان دیده‌اید که چهره‌های اول و مشهور کشورها یا مثبت و یا منفی نقد می‌شوند.

فارس: آیا چهره‌ای هست که همیشه دوست داشته باشید آن را طراحی کنید اما هنوز میسر نشده باشد؟

شاهد: بله فکر کنم چهره‌هایی باشد که هنوز وقت رسم آن مساعد نشده باشد.

فارس: از بین کارهایتان کدام را بیشتر دوست دارید؟

شاهد: پاسخ به این سوال برایم مشکل است اما می‌توان بگویم خودم بگویم هر اثری که مورد پسند مخاطبین باشد مورد پسند من هم قرار می‌گیرد و همواره کارهای بعدی روی کارهای قبلی سایه می‌افکند.

فارس: وقتی از مقالات یا ابزار دیگر برای انتقاد از سیاستمداران یا افراد مشهور استفاده می‌شود غالباً مورد اعتراض قرار می‌گیرند اما در برابر کاریکاتور که قدرت نقد قابل توجهی هم دارد، کمتر موضع گرفته می‌شود. چرا؟

شاهد: درمورد اینکه استفاده از مقالات و ابزار دیگری برای انتقاد سیاستمداران مورد اعتراض قرار می‌گیرند و از کاریکاتور کمتر من تاحدی موافق نیستم.

شما میدانید با نشر کاریکاتور حضرت محمد(ص) در دانمارک سروصدای زیادی ایجاد کرد و اعتراضات جهانی را به دنبال داشت.

حتی 8 افغانستانی در داخل افغانستان کشته شد و پاکستان نیز به همین شکل؛ بسیاری از کشورها با دانمارک قطع روابط اقتصادی و تجاری کردند؛ در فرانسه نیز 4 کاریکاتورست نشریه «شارلی ابدو» را به قتل رساندند.

فارس: آیا تا به حال کاریکاتورهای ایرانی را دیده اید؟ اگر دیده اید نظرتان در مورد آنها چیست؟

شاهد: بلی کاریکاتورهای ایرانی را زیادی را ملاقات کرده‌ام؛ ایران کشور متمدن و پیشرفته ای است که متکی به خود می‌باشد.

کاریکاتوریست های بسیار ماهری در این کشور حضور دارند که همواره تشویق شده و کمتر مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرند.

فارس: حضور ایرانیان در صفحات مجازی و صفحه شخصی‌ات را چطور می‌بینی؟

شاهد: حضور دوستان ایرانی را در صفحات مجازی خود احساس می‌کنم و با تعداد از کاریکاتوریست‌های خوب ایران در تماس کاری هستیم.